

Instytut Pamięci Narodowej - Rzeszów

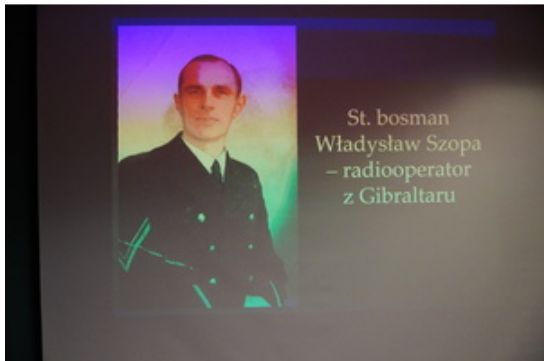
<https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/aktualnosci/162073,Ogolnopolska-konferencja-naukowa-Zolnierze-tulacze-Losy-zolnierzy-Polskich-Sil-Z.html>
19.04.2024, 04:21

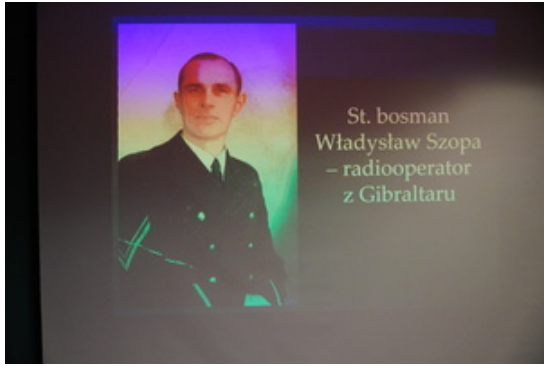
Ogólnopolska konferencja naukowa „Żołnierze tułacze. Losy żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych i ich rodzin podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu (1939-1947)” - Sanok, 20-21 października 2022

W dniach 20-21 października 2022 r. w Sanoku odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa zatytułowana „Żołnierze tułacze. Losy żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych i ich rodzin podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu (1939-1947)” zorganizowana przez Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Rzeszowie. Zamierzeniem organizatorów było ukazanie indywidualnych losów żołnierzy PSZ w latach wojny i po jej zakończeniu, gdy wielu z nich stawało przed dylematem: wracać czy nie wracać do Polski zajętej przez Armię Czerwoną i rządzonej przez komunistyczne władze.

Na konferencji 25 historyków i badaczy reprezentujących różne ośrodki naukowe (w tym 11 z Instytutu Pamięci Narodowej), zaprezentowało tematy dotyczące żołnierzy, którzy powrócili do kraju jak i tych, którzy pozostali na emigracji. Wśród nich znaleźli się również ci, których losy do tej pory pozostawały mniej lub bardziej nieznane.

Jak powiedział dr hab. Dariusz Iwaneczko, dyrektor IPN Oddział w Rzeszowie Badanie losów żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych jest kwestią cały czas niedokończoną i dlatego należy się w dalszym ciągu zajmować tą tematyką. Wpisujemy się tym w duży projekt badawczy IPN jakim są „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności” czyli pokazanie całego procesu wyprowadzania osób, czy też upodmiotowienia Polaków po represjach jakie doznali nie tylko w Rosji Sowieckiej, ale także pod okupacją niemiecką. Efektem końcowym konferencji będzie publikacja, w której znajdą się wszystkie zaprezentowane wystąpienia.

DZIEŃ PIERWSZY - 20 października 2022 r.

Zamek Królewski w Sanoku

10.00 ROZPOCZĘCIE KONFERENCJI

PANEL 1. Na wojnie i po jej zakończeniu

Prowadzenie: prof. dr hab. Janusz Zuziak

- 10.10 dr hab. Tadeusz Paweł Rutkowski (Uniwersytet Warszawski) Z Wilna do Londynu. Wojenne i powojenne losy ppłk. dypl. Aleksandra Romiszowskiego (1899-1968)
- 10.30 dr Bartosz Janczak (IPN w Łodzi) Losy oficera Polskich Sił Zbrojnych płk. Tadeusza Felsztyna i jego rodziny po 1939 r.
- 10.50 dr Grzegorz Szopa (Państwowa Wyższa Szk. Wschodnioeuropejska w Przemyślu) St. bosm. Władysław Szopa – radiooperator z Gibraltaru

- 11.10 Jakub Kucz (student Wydziału Historii UW) Lata niewoli i wykluczenia – wojenne i powojenne losy ppłk. dypl. Stanisława Władysława Pstrokońskiego (1897-1952)

11.30 PRZERWA KAWOWA

PANEL 2. W świetle materiałów aparatu represji

- 11.50 dr Milena Bykowska (IPN w Łodzi) Działalność żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na zachodnim pograniczu Polski po zakończeniu II wojny światowej
- 12.10 dr Paweł Fornal (IPN w Rzeszowie) „Pod nadzorem...”. Wybrane przykłady działań represyjnych UB/SB wobec oficerów 2. Korpusu oraz innych jednostek Polskich Sił Zbrojnych, którzy powrócili do kraju po 1946 r.
- 12.30 dr Anna Maria Jackowska Sylwetka Antoniego Zdrojewskiego, dawnego komendanta POWN – Monika i prezesa ZUPRO w świetle relacji funkcjonariuszy wywiadu cywilnego i wojskowego PRL

13.00 PRZERWA

PANEL 3. W świetle wspomnień i pamiątek

Prowadzenie: dr hab. Tomasz Balbus

- 14.00 dr hab. prof. AJP Adam Czabański (Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wlkpl.) dr Krzysztof Prętki (Uniw. Med. im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu) Losy Wiktora Tomaszewskiego (1907-1995) podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu w świetle jego pamiętnika „Na szkockiej ziemi. Wspomnienia wojenne ze służby zdrowia i z Polskiego Wydziału Lekarskiego w Edynburgu”
- 14.20 Bernard Sobiczewski (IPN w Warszawie) Od Pelten-Puszcza po piaski Sahary. Wojenne losy żołnierza Polskich Sił Zbrojnych Józefa Majora w latach 1939-1942
- 14.40 dr Paweł Glugla (Małopolskie Towarzystwo Naukowe) Roman Chadalski (1914-1996) jako żołnierz Polskich Sił Zbrojnych i jego losy w latach 1939-1947

15.00 PRZERWA KAWOWA

PANEL 4. Doświadczenia wojenne

- 15.20 ks. dr hab. Józef Łupiński (Uniwersytet Kard. S. Wyszyńskiego w Warszawie) Działalność duszpasterska ks. mjr. Mikołaja Sasinowskiego wśród lotników Polskich Sił Powietrznych podczas II wojny światowej
- 15.40 prof. dr hab. Tadeusz Dubicki (emeritus) Szkolenie oficerów wywiadowczych na Oficerskim Kursie Doskonalącym Administracji Wojskowej (Szkoła Oficerów Wywiadowczych): Londyn- Glasgow-Kirkadly (1941-1946)

- 16.00 dr hab. Krzysztof Kaczmarek (IPN w Rzeszowie) Polak z wyboru. Losy kpt. Waldemara Leya (1915-1944)
- 16.20 dr Małgorzata Śliż-Marciniak (Akademia Muzyczna im. K. Pendereckiego w Krakowie) „Mnie jakoś dotychczas los sprzyja...”. Rudolf Niemczyk (1917-1945)
- 16.40 dr Krzysztof A. Tochman (IPN w Rzeszowie) Losy por. Kazimierza Ursyna-Szantyra – uczestnika misji alianckiej w Grecji

DZIEŃ DRUGI - 21 października 2022 r.

Zamek Królewski w Sanoku:

PANEL 5. Żołnierze tułacze

Prowadzenie: dr Krzysztof A. Tochman

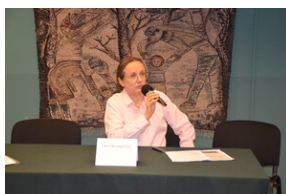
- 9.00 dr hab. prof. ANS Anna Pachowicz (Akademia Nauk Stosowanych w Tarnowie) Gustaw Gryf Łowczowski (1897-1984). Z życia i działalności żołnierza tułacza
- 9.20 dr Krzysztof Prętki (Uniw. Med. im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu) Antoni Tomasz Jurasz (1882-1961). Życie i działalność
- 9.40 Anna Owczarska-Ożóg (regionalista-amator, Rzeszów) Losy mjr. Pawła Owczarskiego – weterana trzech wojen
- 10.00 dr hab. Elżbieta Wojcieszak (IPN w Poznaniu) Bernard Bzdawka – „cichociemny” z Poznania
- 10.20 Aneta Hoffmann (doktorantka Instytutu Historii Uniwersytetu Kard. S. Wyszyńskiego w Warszawie) Powojenne losy żołnierzy 2. Korpusu w Kanadzie i Australii
- 10.40 Patrycja Resel (IPN w Łodzi) Z konspiracji, przez obozy i na emigrację. Losy rodziny Marquartów (1939-1947)

Ogólnopolska konferencja naukowa „Żołnierze tułacze. Losy żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych i ich rodzin podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu (1939-1947)” – Sanok, 20-21 października 2022. Fot. Katarzyna Gajda-Bator IPN

Ogólnopolska konferencja naukowa „Żołnierze tułacze. Losy żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych i ich rodzin podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu (1939-1947)” – Sanok, 20-21 października 2022. Fot. Katarzyna Gajda-Bator IPN

Ogólnopolska konferencja naukowa „Żołnierze tułacze. Losy żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych i ich rodzin podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu (1939-1947)” – Sanok, 20-21 października 2022. Fot. Katarzyna Gajda-Bator IPN

Rzeszów

Ogólnopolska konferencja naukowa „Żołnierze tułacze. Losy żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych i ich rodzin podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu (1939-1947)” – Sanok, 20-21 października 2022. Fot. Katarzyna Gajda-Bator IPN Rzeszów

Rzeszów

Ogólnopolska konferencja naukowa „Żołnierze tułacze. Losy żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych i ich rodzin podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu (1939-1947)” – Sanok, 20-21 października 2022. Fot. Katarzyna Gajda-Bator IPN Rzeszów

Rzeszów

Ogólnopolska konferencja naukowa „Żołnierze tułacze. Losy żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych i ich rodzin podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu (1939-1947)” – Sanok, 20-21 października 2022. Fot. Katarzyna Gajda-Bator IPN Rzeszów

Ogólnopolska konferencja naukowa „Żołnierze tułacze. Losy żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych i ich rodzin podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu (1939-1947)” – Sanok, 20-21 października 2022. Fot. Katarzyna Gajda-Bator IPN Rzeszów

Ogólnopolska konferencja naukowa „Żołnierze tułacze. Losy żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych i ich rodzin podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu (1939-1947)” – Sanok, 20-21 października 2022. Fot. Katarzyna Gajda-Bator IPN Rzeszów

Ogólnopolska konferencja naukowa „Żołnierze tułacze. Losy żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych i ich rodzin podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu (1939-1947)” – Sanok, 20-21 października 2022. Fot. Katarzyna Gajda-Bator IPN Rzeszów

11.00 PRZERWA KAWOWA

- 11.20 prof. dr hab. Janusz Zuziak (Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. J. Długosza w Częstochowie) Powojenne losy pancerniaków gen. Maczka w Holandii
- 11.40 dr Dominik Szulc (Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk) Losy oficerów i podoficerów 24. Pułku Ułanów (PSZ) i ich rodzin w Polsce lat 1939-1946
- 12.00 dr hab. Dariusz Iwaneczko (IPN w Rzeszowie) Demobilizacja i rozwiązanie 24. Pułku Ułanów
- 12.20 dr hab. Tadeusz Zych (Uniwersytet Rzeszowski w Rzeszowie, Muzeum Historyczne Miasta Tarnobrzega) Żołnierze i wygnańcy spod znaku Leliwy – Tarnowscy z Dzikowa na frontach II wojny światowej

12.40 PRZERWA KAWOWA

- 13.00 dr Rafał Sierchuła (IPN w Poznaniu) Losy ppłk. Adama Misiaka w Kanadzie

(1951-1967)

- 13.20 dr Piotr Chmielowiec (IPN w Rzeszowie) Gen. bryg. Witold Nowina-Sawicki – losy dowódcy 6. Lwowskiej Brygady Piechoty

13.40 PODSUMOWANIE KONFERENCJI, ZAKOŃCZENIE OBRAD

Tegoroczna konferencja naukowa poświęcona żołnierzom Polskich Sił Zbrojnych jest już drugim przedsięwzięciem dotyczącym tego tematu zorganizowanym przez rzeszowski oddział Instytutu Pamięci Narodowej. Poprzednia konferencja odbyła się sześć lat wcześniej, a jej efektem jest publikacja książkowa. Obecna konferencja wpisuje się również w projekt edukacyjno-memoratywny realizowany przez Instytut Pamięci Narodowej: „Szlaki nadziei. Odyseja Wolności”.

Konferencji towarzyszy sprzedaż książek wydanych przez rzeszowski oddział IPN oraz wystawa „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności”. Ma ona na celu upamiętnić wysiłek zbrojny Polskich Sił Zbrojnych podczas II wojny światowej oraz losy ludności cywilnej ewakuowanej z ZSRS wraz z armią gen. Andersa. Podczas II wojny światowej polscy żołnierze walczyli na wszystkich jej frontach w obronie godności i wolności oraz w imię solidarności z innymi zniewolonymi narodami. Chcemy przypomnieć bohaterskie czyny naszych lotników w Bitwie o Anglię, zapomnianych polskich żołnierzy spod Tobruku, Narwiku czy Monte Cassino.

PLIKI DO POBRANIA

[Program konferencji „Żołnierze tułacze. Losy żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych i ich rodzin podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu \(1939-1947\)” \(pdf, 538.31 KB\) 03.10.2022 12:57](#)
[Klauzula informacyjna dotycząca przetwarzania danych osobowych \(docx, 17.65 KB\) 13.10.2022 10:56](#)